

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli, 3.5.2011
KOM(2011) 244 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku
2020**

{SEK(2011) 540 v konečnom znení}
{SEK(2011) 541 v konečnom znení}

1. ÚVOD

Biodiverzita – mimoriadna rozmanitosť ekosystémov, druhov a génov, ktorá nás obklopuje – je našim životným poistením a poskytuje nám potravu, čerstvú vodu a čistý vzduch, prístrešie a liečivá, zmierňuje prírodné katastrofy, skazy spôsobené škodcami a ochoreniami a prispieva k regulovaniu podnebia. Biodiverzita je zároveň našim prírodným kapitálom, pričom poskytuje ekosystémové služby, z ktorých vychádza naše hospodárstvo. Zhoršovanie jej stavu a jej strata ohrozujú poskytovanie týchto služieb: strácame druhy a biotopy, ako aj bohatstvo a pracovné príležitosti, ktoré získavame z prírody, čím ohrozujeme náš vlastný blahobyť. Strata biodiverzity preto spolu so zmenou klímy, s ktorou je neoddeliteľne spätá, predstavuje najkritickejšiu celosvetovú environmentálnu hrozbu. Hoci biodiverzita rozhodujúcim spôsobom prispieva k zmierneniu zmeny klímy a k prispôbeniu sa takýmto zmenám, splnenie cieľa „2 stupne“ je spolu s príslušnými adaptačnými opatreniami na zmiernenie vplyvov zmeny klímy, ktorým sa nedá vyhnúť, takisto nevyhnutné na zamedzenie strate biodiverzity.

Druhy hynú v súčasnosti tempom, ktoré nemá obdoby. Sú to najmä ľudské činnosti, ktoré spôsobujú, že druhy v súčasnosti hynú 100 až 1 000 krát rýchlejšie, ako by tomu bolo v prípade ich prirodzeného úhynu: podľa údajov FAO je 60 % svetových ekosystémov zdegradovaných alebo využívaných neudržateľným spôsobom, 75 % populácií rýb sa nadmerne loví alebo je výrazne vyčerpaných a v celosvetovom meradle došlo od roku 1990 k strate 75 % genetickej rôznorodosti poľnohospodárskych plodín. Podľa odhadov sa každoročne odlesní 13 miliónov hektárov tropických pralesov¹ a 20 % tropických koralových útesov sveta sa už stratilo, zatiaľ čo 95 % takýchto útesov bude do roku 2050 hroziť zničením alebo extrémne poškodením, ak zmena klímy bude pokračovať v nezmenenej miere².

V EÚ vykazuje priaznivý stav len 17 % biotopov a druhov a 11 % kľúčových ekosystémov chránených právnymi predpismi EÚ³. A to aj napriek opatreniam prijatým s cieľom bojovať proti strate biodiverzity, najmä od stanovenia cieľa EÚ v oblasti biodiverzity (cieľ EÚ na rok 2010) v roku 2001. Neustále a rastúce tlaky na biodiverzitu v Európe (zmeny vo využívaní pôdy, nadmerné využívanie biodiverzity a jej zložiek, rozširovanie invazívnych cudzích druhov, znečistenie a zmena klímy zostávajú buď na konštantnej úrovni alebo rastú) prevažujú nad prínosmi týchto opatrení. Nepriame hybné činitele vplývajúce na biodiverzitu, ako napr. rast počtu obyvateľov, obmedzená informovanosť o biodiverzite a fakt, že hospodárska hodnota biodiverzity sa neodzrkadľuje v rozhodovacom procese, biodiverzite takisto veľmi neprospievajú.

Cieľom tejto stratégie je zvrátiť stratu biodiverzity a urýchliť prechod EÚ na „zelené“ hospodárstvo, ktoré účinne využíva zdroje. Táto stratégia predstavuje neoddeliteľnú súčasť stratégie Európa 2020⁴, a najmä jej kľúčovej iniciatívy „Európa efektívne využívajúca zdroje“⁵.

¹ FAO 2010.

² Publikácia „Reefs at Risk Revisited“, World Resources Institute, 2011.

³ <http://www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline/>.

⁴ KOM(2010) 2020.

⁵ KOM(2011) 21.

2. NOVÝ ZÁKLAD PRE POLITIKU EÚ V OBLASTI BIODIVERZITY

2.1. DVOJITÝ MANDÁT NA ČINNOSŤ

Mandát EÚ

Predstavitelia EÚ v marci 2010 došli k záveru, že cieľ v oblasti biodiverzity stanovený na rok 2010 sa napriek niektorým významným úspechom, ako napr. zriadeniu Natura 2000, t. j. najväčšej sústavy chránených území na svete, nepodarí dosiahnuť. Schválili preto dlhodobú víziu a ambiciózný hlavný cieľ, ktoré Komisia navrhla v oznámení „Alternatívny vízie EÚ a cieľ týkajúci sa biodiverzity po roku 2010“⁶.

Vízia na rok 2050

Biodiverzita Európskej únie a ekosystémové služby, ktoré poskytuje – prírodný kapitál EÚ – sú do roku 2050 z dôvodu vnútornej hodnoty biodiverzity a z dôvodu ich zásadného príspevku k blahobytu ľudí a hospodárskej prosperite, a aby sa tak zabránilo katastrofickým zmenám spôsobeným stratou biodiverzity, chránené, ocenené a primerane obnovené.

Hlavný cieľ na rok 2020

Do roku 2020 zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémových služieb v EÚ, obnoviť ich v najväčšom vykonateľnom rozsahu a zároveň zvýšiť príspevok EÚ k zamedzeniu strate biodiverzity v celosvetovom meradle.

Celosvetový mandát

Desiata konferencia zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite (ďalej „10. KZS DBD“), ktorá sa konala v Nagoji v roku 2010, viedla k prijatiu celosvetového Strategického plánu pre biodiverzitu na obdobie 2011 – 2020⁷, Protokolu z Nagoje o prístupe ku genetickým zdrojom a spravodlivom a rovnocennom spoločnom využívaní prínosov vyplývajúcich z ich používania (ďalej „Protokol ABS“)⁸ a stratégie na mobilizáciu zdrojov v prospech biodiverzity v celosvetovom meradle.

Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 reaguje na oba mandáty a EÚ privádza na správnu cestu smerujúcu k splneniu jej vlastných cieľov v oblasti biodiverzity, ako aj jej celosvetových záväzkov.

2.2. OCENENIE NAŠICH PRÍRODNÝCH AKTÍV A ICH MNOHONÁSOBNÝCH PRÍNOSOV

Cieľ EÚ v oblasti biodiverzity stanovený na rok 2020 sa zakladá na uznaní skutočnosti, že biodiverzita a ňou poskytované služby majú popri svojej vnútornej hodnote aj významnú hospodársku hodnotu, ktorá sa na trhoch odzrkadľuje len zriedka. Keďže biodiverzita uniká oceneniu a nepremieta sa do účtov spoločnosti, často sa stáva obeťou konkurujúcich si

⁶ KOM(2010) 4.

⁷ Globálny strategický plán na obdobie 2011 – 2020 obsahuje víziu na rok 2050, mandát na rok 2020 a 20 cieľov.

⁸ Dňa 11. februára 2011 Komisia predložila Rade návrh rozhodnutia Rady o podpísaní Protokolu z Nagoje v mene Európskej únie.

požiadaviek na prírodu a jej využitie. V medzinárodnom projekte sponzorovanom Komisiou s názvom Ekonomika ekosystémov a biodiverzity (The Economics of Ecosystems and Biodiversity – TEEB) sa odporúča, aby sa hospodárska hodnota biodiverzity zohľadnila pri prijímaní rozhodnutí a aby sa táto hodnota premietla do účtovných systémov a systémov vykazovania⁹. V Nagoji sa toto odporúčanie začlenilo do celosvetového cieľa a predstavuje jedno z niekoľkých kľúčových opatrení súčasnej stratégie.

Hoci opatrenia na zastavenie straty biodiverzity sú spojené s nákladmi¹⁰, strata biodiverzity ako taká je drahá pre celú spoločnosť, a to najmä pre hospodárske subjekty v sektoroch, ktoré priamo závisia od ekosystémových služieb. Tak napríklad opeľovanie hmyzom má v EÚ podľa odhadov hospodársku hodnotu 15 mld. EUR ročne¹¹. Neustály pokles počtu včiel a ďalších opeľovačov¹² by mohol mať vážne dôsledky pre európskych poľnohospodárov a poľnohospodársky podnikateľský sektor¹³. Súkromný sektor si tieto riziká uvedomuje čoraz viac. Mnohé podniky v Európe a za jej hranicami analyzujú svoju závislosť od biodiverzity a ciele zamerané na udržateľné využívanie prírodných zdrojov začleňujú do svojich podnikových stratégií¹⁴.

Úplné ocenenie potenciálu prírody prispeje k plneniu celého radu strategických cieľov EÚ:

- *Hospodárstvo efektívnejšie využívajúce zdroje:* Ekologická stopa EÚ predstavuje v súčasnosti dvojnásobok jej biologickej kapacity¹⁵. EÚ môže ochranou a zlepšením stavu svojej základne prírodných zdrojov a udržateľným využívaním svojich zdrojov zlepšiť efektívnosť svojho hospodárstva pri využívaní zdrojov a znížiť svoju závislosť od prírodných zdrojov pochádzajúcich z oblastí mimo Európy.
- *Nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré je odolnejšie voči zmene klímy:* Prístupy k zmierňovaniu zmeny klímy a prispôbovaniu sa takýmto zmenám založené na ekosystémoch môžu ponúknuť nákladovo efektívne alternatívy technologických riešení a poskytnúť mnohonásobné prínosy presahujúce rámec zachovania biodiverzity.
- *Vedúca úloha v oblasti výskumu a inovácií:* Pokrok v mnohých aplikovaných vedách závisí od dlhodobej dostupnosti a rôznorodosti prírodných aktív. Genetická rôznorodosť je napríklad hlavným zdrojom inovácií vo farmaceutickom a kozmetickom priemysle, pričom inovačný potenciál obnovy ekosystémov a zelenej infraštruktúry¹⁶ je zväčša nevyužitý.
- *Nové zručnosti, pracovné miesta a podnikateľské príležitosti:* Inovácie vychádzajúce z prírody a opatrenia na obnovu ekosystémov a zachovanie biodiverzity môžu prinášať nové zručnosti a vytvárať nové pracovné miesta a podnikateľské príležitosti. V rámci TEEB sa odhaduje, že celosvetové podnikateľské príležitosti vyplývajúce z investícií do biodiverzity by mohli mať do roku 2050 hodnotu 2 – 6 biliónov USD.

9

¹⁰ Ako sa uvádza v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

¹¹ Gallai et al, 2009.

¹² Populácie motýľov žijúcich v trávnatých porastoch zaznamenali od roku 1990 pokles o viac ako 70 %.

¹³ Podľa odhadov závisí od opeľovania hmyzom – aspoň čiastočne – viac ako 80 % plodín EÚ (dokument „Bee Mortality and Bee Surveillance in Europe“, 2009).

¹⁴ Dokument „State of Green Business 2011“, GreenBiz Group.

¹⁵

¹⁶ Ako sa opisuje v KOM(2009) 147 a KOM(2011) 17.

2.3. ZNALOSTNÁ ZÁKLADŇA BIODIVERZITY

Značný pokrok sa podarilo dosiahnuť v oblasti zlepšenia znalostnej základne týkajúcej sa biodiverzity, aby sa politika podložila najaktuálnejšími vedeckými údajmi a informáciami. Teraz je potrebné zosúladiť túto oblasť s politickým rámcom stanoveným na rok 2020.

Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi a s Európskou environmentálnou agentúrou, aby do roku 2012 vypracovala integrovaný rámec pre monitorovanie, posudzovanie a podávanie správ o pokroku dosiahnutom v rámci vykonávania stratégie. Povinnosti v oblasti monitorovania, vykazovania a preskúmania platné v jednotlivých štátoch, v EÚ a na celosvetovej úrovni sa sprísnia a zracionalizujú, aby čo možno najviac zodpovedali povinnostiam vyplývajúcim z iných právnych predpisov v oblasti životného prostredia, napr. z rámcovej smernice o vode. Referenčný scenár EÚ pre biodiverzitu (2010) a aktualizované ukazovatele EÚ pre biodiverzitu¹⁷ budú kľúčovými zložkami tohto rámca, ktorý bude využívať aj iné údaje a informácie, napr. tie pochádzajúce zo Spoločného systému environmentálnych informácií (Shared Environmental Information System), Globálneho monitorovania pre životné prostredie a bezpečnosť (Global Monitoring for Environment and Security), Európskeho strediska údajov o lesoch (European Forest Data Centre) a Rámcového štatistického prehľadu pôdy a jej využitia (LUCAS – Land Use Cover Area Frame Survey). Webový portál Európskeho informačného systému pre biodiverzitu (Biodiversity Information System for Europe – BISE) bude hlavnou platformou na zdieľanie údajov a informácií.

Táto stratégia obsahuje konkrétne opatrenia zamerané na zlepšenie monitorovania a podávania správ. Začlenením monitorovania biodiverzity a vykazovania výsledkov v oblasti biodiverzity do právnych predpisov EÚ v oblasti prírody, spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), spoločnej rybárskej politiky (SPR) a v realizovateľnom rozsahu do politiky súdržnosti by sa pomohlo posúdiť vplyv týchto politik na biodiverzitu.

Komisia bude naďalej pracovať na tom, aby zaplnila kľúčové medzery v oblasti výskumu vrátane mapovania a posudzovania ekosystémových služieb v Európe, čím pomôže zlepšiť naše vedomosti o prepojení medzi biodiverzitou a zmenou klímy a o úlohe pôdnej biodiverzity pri poskytovaní kľúčových ekosystémových služieb, ako napr. sekvestrácia oxidu uhličitého a zásobovanie potravinami. Financovaním výskumu z nového spoločného strategického rámca by sa mohlo ďalej prispieť k vyplneniu zistených medzier v znalostiach a k podpore politických opatrení.

Na záver je potrebné uviesť, že EÚ bude naďalej tesne zapojená do činnosti novej Medzivládnej vedecko-politickej platformy o biodiverzite a ekosystémových službách (ipBes) a že k jej činnosti bude aktívne prispievať, pričom sa pozornosť bude venovať najmä regionálnym posúdeniam, v prípade ktorých môže byť na posilnenie vzájomného prepojenia vedy a politiky potrebný mechanizmus na úrovni EÚ.

3. RÁMEC PRE ČINNOSŤ V BUDÚCOM DESAŤROČÍ

Stratégia v oblasti biodiverzity (2020) zahŕňa šesť cieľov, ktoré sa navzájom podporujú, sú vzájomne prepojené a ktoré reagujú na jednotlivé čiastkové ciele stanovené v rámci hlavného cieľa (2020). Ich splnením sa pomôže zastaviť strata biodiverzity a degradácia

¹⁷ . Medzi ostatné relevantné ukazovatele patria ukazovatele udržateľného rozvoja EÚ a agro-environmentálne ukazovatele.

ekosystémových služieb, pričom každý z nich sa zameriava na konkrétnu problematiku: ochrana a obnova biodiverzity a s ňou spojených ekosystémových služieb (ciele 1 a 2), posilnenie priaznivého príspevku poľnohospodárstva a lesného hospodárstva k zníženiu kľúčových tlakov na biodiverzitu v EÚ (ciele 3, 4 a 5) a posilnenie príspevku EÚ k biodiverzite v celosvetovom meradle (cieľ 6). Každý cieľ sa rozčleňuje na súbor opatrení vypracovaných tak, aby sa nimi reagovalo na osobitnú výzvu, na ktorú sa daný cieľ vzťahuje. Jednotlivé konkrétne opatrenia sa uvádzajú v prílohe k tomuto oznámeniu. Tieto opatrenia budú v prípade potreby predmetom ďalších posúdení vplyvu¹⁸.

3.1. OCHRANA A OBNOVA PRÍRODY

Vykonávanie smernice o vtákoch a smernice o biotopoch (t. j. dosiahnutie priaznivého stavu ochrany všetkých biotopov a druhov európskeho významu a náležitých populácií prirodzene sa vyskytujúcich druhov voľne žijúceho vtáctva) v plnej miere je rozhodujúce pre to, aby sa zabránilo ďalšej strate biodiverzity v EÚ a aby sa biodiverzita v EÚ obnovila. Vďaka časovo vymedzenému kvantifikovanému cieľu sa urýchli vykonávanie uvedených smerníc a dosiahnutie čiastkových cieľov, ktoré sa v nich stanovujú.

Cieľ 1

Zastaviť zhoršovanie stavu všetkých druhov a biotopov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ o prírode, a dosiahnuť výrazné a merateľné zlepšenie ich stavu do roku 2020, aby v porovnaní so súčasnými posúdeniami: (i) o 100 % viac posúdení biotopov a o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o biotopoch vykazovalo zlepšený stav ochrany; a (ii) o 50% viac posúdení druhov v rámci smernice o vtákoch vykazovalo bezpečný alebo zlepšený stav.

3.2. ZACHOVANIE A POSILNENIE EKOSYSTÉMOV A ICH SLUŽIEB

V EÚ došlo k degradácii mnohých ekosystémov a ich služieb, a to najmä v dôsledku fragmentácie krajiny. Miernu až veľmi vysokú mieru fragmentácie vykazuje takmer 30 % územia EÚ. Cieľ 2 sa zameriava na zachovanie a posilnenie ekosystémových služieb a obnovu zdegradovaných ekosystémov, a to prostredníctvom začlenenia zelenej infraštruktúry do priestorového plánovania. Prispieje sa tak k plneniu cieľov EÚ v oblasti udržateľného rastu¹⁹ a k zmierneniu zmeny klímy, resp. prispôsobeniu sa týmto zmenám, pričom sa podporí hospodárska, územná a sociálna súdržnosť a zaisťujú kultúrne dedičstvo EÚ. Zaisťujú sa tak aj lepšia funkčná prepojitelnosť medzi ekosystémami na územiach patriacich do sústavy Natura 2000, medzi týmito územiami a v širšej krajine. V ciele 2 je začlenený celosvetový cieľ, na ktorom sa členské štáty EÚ a EÚ dohodli v Nagoji a ktorým je do roku 2020 obnoviť 15% zdegradovaných ekosystémov.

Cieľ 2

Do roku 2020 sa zaisťujú zachovanie a posilnenie ekosystémov a ich služieb, a to prostredníctvom zriadenia zelenej infraštruktúry, a obnoví sa najmenej 15 % zdegradovaných ekosystémov.

¹⁸ Posúdenie možného vplyvu cieľov a opatrení sa nachádza v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie. V danom dokumente sa na strane 81/82 takisto uvádzajú opatrenia, v prípade ktorých sa plánuje ďalšie posúdenie vplyvu.

¹⁹ KOM(2011) 17.

3.3. ZAISTENIE UDRŽATELNOSTI POĽNOHOSPODÁRSTVA, LESNÉHO HOSPODÁRSTVA A RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA

EÚ už vyvinula úsilie zamerané na začlenenie biodiverzity do prípravy a vykonávania iných politík. Toto úsilie však vzhľadom na prínosy, ktoré biodiverzita a ekosystémové služby mnohým sektorom prinášajú, ešte stále nie je dostatočné. Účelom tejto stratégie je zlepšiť začlenenie otázok biodiverzity a ekosystémových služieb do kľúčových sektorov, najmä prostredníctvom cieľov a opatrení zameraných na posilnenie priaznivého príspevku poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybného hospodárstva k zachovaniu biodiverzity a k jej udržateľnému využívaniu²⁰.

Pokiaľ ide o poľnohospodárstvo, nástroje, ktoré existujú v rámci SPP, prispievajú k plneniu tohto cieľa, ako aj cieľov 1 a 2. Nadchádzajúca reforma SPP a SRP a nový viacročný finančný rámec predstavujú príležitosti na posilnenie synergií a maximalizovanie súladu medzi cieľmi ochrany biodiverzity a cieľmi spomenutých politík a ostatných politík.

Cieľ 3*

A) Poľnohospodárstvo: Do roku 2020 maximalizovať poľnohospodársky využívané plochy (trávnaté plochy, orná pôda a trvalé plodiny), na ktoré sa vzťahujú opatrenia SPP súvisiace s biodiverzitou, aby sa zaistilo zachovanie biodiverzity a dosiahlo merateľné zlepšenie () stavu ochrany druhov a biotopov, ktoré závisia od poľnohospodárstva alebo na ktoré má poľnohospodárstvo vplyv, a merateľné zlepšenie v oblasti poskytovania ekosystémových služieb v porovnaní s referenčným scenárom EÚ (2010), čím by sa prispelo k posilneniu udržateľného obhospodarovania.*

*B) Lesy: Do roku 2020 zaviesť lesohospodárske plány alebo rovnocenné nástroje v súlade s udržateľným obhospodarovaním lesov (Sustainable Forest Management – SFM)²¹, a to pre všetky lesy nachádzajúce sa vo verejnom vlastníctve a pre podniky lesného hospodárstva presahujúce určitú veľkosť** (ktorú vymedzia členské štáty alebo regióny a ktorú oznámia vo svojich programoch rozvoja vidieka), ktoré dostávajú finančné prostriedky z programu EÚ pre rozvoj vidieka, aby sa dosiahlo merateľné zlepšenie (*) stavu ochrany druhov a biotopov, ktoré závisia od lesného hospodárstva alebo na ktoré má lesné hospodárstvo vplyv, a merateľné zlepšenie v oblasti poskytovania ekosystémových služieb v porovnaní s referenčným scenárom EÚ (2010).*

(*) V prípade oboch cieľov sa zlepšenie bude merať na základe kvantifikovaných cieľov pre zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov s významom pre EÚ (cieľ 1) a cieľov pre obnovu zdegradovaných ekosystémov (cieľ 2).

(**) Členské štáty môžu menším podnikom lesného hospodárstva poskytnúť ďalšie stimuly, aby ich podnietili prijať lesohospodárske plány alebo rovnocenné nástroje, ktoré sú v súlade s SFM.

Cieľ 4:

²⁰ Poľnohospodárska pôda a lesy pokrývajú 72 % územia EÚ. Zachovanie a zlepšenie biodiverzity lesov sa ako cieľ uvádza v akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva z roku 2006 – COM(2006) 302.

²¹ V zmysle SEK (2006) 748.

Rybné hospodárstvo: *Dosiahnuť do roku 2015 maximálny udržateľný výnos²². V rámci podporovania dosiahnutia dobrého environmentálneho stavu do roku 2020, ako sa vyžaduje v rámcovej smernici o morskej stratégii, dosiahnuť také rozdelenie populácie podľa veku a veľkosti, ktoré svedčí o jej dobrom stave, a to prostredníctvom riadenia rybného hospodárstva, ktoré nemá výrazný nepriaznivý vplyv na iné populácie, druhy a ekosystémy.*

3.4. BOJ PROTI INVAZÍVNYM CUDZÍM DRUHOV

Invazívne cudzie druhy (ďalej len „ICD“) predstavujú pre biodiverzitu v EÚ výraznú hrozbu a pokiaľ sa na všetkých úrovniach neprijmú rozsiahle opatrenia zamerané na kontrolu prenikania a udomácnovania týchto druhov a pokiaľ sa nebude reagovať na druhy, ktoré do EÚ už prenikli, je pravdepodobné, že táto hrozba v budúcnosti porastie²³. ICD spôsobujú v EÚ každý rok škodu v hodnote približne 12,5 mld. EUR. Hoci výzvy, ktoré ICD predstavujú, sa vzťahujú na mnohé členské štáty, neexistuje s výnimkou právnych predpisov týkajúcich sa akvakultúrneho využívania cudzích druhov a druhov, ktoré v danej oblasti chýbajú, v súčasnosti žiadna komplexná politika EÚ, ktorá by sa venovala osobitne tejto problematike. V rámci tejto stratégie sa navrhuje vyplniť túto medzeru vyhradeným právnym nástrojom EÚ, ktorý by sa mohol venovať nevyriešeným otázkam spojeným okrem iného s trasami, po ktorých sa ICD dostávajú do EÚ, ich včasným objavením a reakciou na ne, ako aj s ich obmedzením a riadením.

Cieľ 5:

Do roku 2020 sa identifikujú invazívne cudzie druhy a trasy, po ktorých sa dostávajú do EÚ, a stanovujú sa priority. Prioritné druhy sú predmetom kontroly alebo eradikácie a trasy, po ktorých sa dostávajú do EÚ, sa spravujú tak, aby sa zabránilo preniknutiu a udomácneniu nových ICD.

3.5. REAKCIA NA CELOSVETOVÚ KRÍZU V OBLASTI BIODIVERZITY

EÚ sa zaviazala splniť medzinárodné ciele v oblasti biodiverzity (stanovené na rok 2020) a ciele dohodnuté v rámci DBD. Vyžaduje si to prijatie opatrení v rámci EÚ, ale aj na celosvetovej úrovni, keďže EÚ plynú z celosvetovej biodiverzity výrazné prínosy a EÚ je zároveň zodpovedná za časť straty a degradácie biodiverzity za jej hranicami, najmä z dôvodu neudržateľných vzorcov spotreby.

V rámci tejto stratégie sa cieleným úsilím bude vyvíjať snaha o zmiernenie tlaku na biodiverzitu, ktorý vychádza z EÚ, a bude sa prispievať k tomu, aby sa hospodárstvo stalo ekologickejšim v súlade s prioritami, ktoré si EÚ stanovila v súvislosti s Konferenciou OSN o trvalo udržateľnom rozvoji, ktorá sa bude konať v roku 2012. EÚ bude takisto musieť splniť osobitné záväzky, ktoré prijala v rámci 10. KZS DBD a ktoré sa týkajú mobilizácie zdrojov, a vykonávať Protokol z Nagoje o ABS, ak sa týmto protokolom bude naďalej riadiť medzinárodná politika v oblasti biodiverzity.

Cieľ 6:

²² EÚ sa na Svetovom samite o udržateľnom rozvoji, ktorý sa konal v roku 2002, zaviazala dosiahnuť úroveň maximálneho udržateľného výnosu do roku 2015 a splniť nový cieľ pre rybné hospodárstvo stanovený na rok 2020, ktorý sa prijal v rámci 10. KZS DBD.

²³ IEEP, 2010.

Do roku 2020 EÚ zvýši svoj príspevok k zamedzeniu strate biodiverzity v celosvetovom meradle.

3.6. PRÍSPEVKY INÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH POLITÍK A INICIATÍV

Hoci táto stratégia predstavuje hlavného nositeľa opatrení, ktorými EÚ reaguje na stratu biodiverzity, a opatrenia zameriava na oblasti, v ktorých EÚ dosahuje najväčšiu pridanú hodnotu a najväčší pákový účinok, dosiahnutie cieľa stanoveného na rok 2020 si bude vyžadovať, aby sa platné environmentálne právne predpisy EÚ vykonávali v plnej miere, a takisto si bude vyžadovať opatrenia na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Ciele v oblasti biodiverzity sa budú podporovať v rámci celého radu platných alebo plánovaných politických iniciatív. Napríklad na zmenu klímy, ktorá predstavuje významný a rastúci tlak na biodiverzitu, ktorý zmení biotopy a ekosystémy, sa reaguje prostredníctvom komplexného balíka politických opatrení EÚ, ktorý sa prijal v roku 2009. Dosiahnutie cieľa „2 stupne“, pokiaľ ide o otepľovanie atmosféry, bude nevyhnutné na to, aby sa zabránilo strate biodiverzity. Komisia plánuje vydať do roku 2013 stratégiu EÚ týkajúcu sa prispôsobenia zmene klímy.

V EÚ existuje značný počet právnych predpisov vyžadujúcich, aby sa dosiahol dobrý ekologický stav vody (do roku 2015)²⁴ a morských ekosystémov (do roku 2020)²⁵, ktoré sa zaoberajú problematikou znečistenia z rôznych zdrojov a v ktorých sa upravuje oblasť chemických látok a ich účinkov na životné prostredie. Komisia posudzuje, či sú potrebné ďalšie opatrenia zamerané na riešenie problematiky znečistenia dusíkom a fosfátmi a problematiky určitých látok znečisťujúcich atmosféru a členské štáty zvažujú návrh rámcovej smernice na ochranu pôdy, ktorý predložila Komisia, pričom takáto smernica je potrebná na to, aby EÚ mohla dosiahnuť ciele týkajúce sa biodiverzity. Na záver je potrebné uviesť, že na nepriame hybné činitele, ktoré vedú k strate biodiverzity, sa reaguje čiastočne touto stratégiou, a to okrem iného prostredníctvom opatrení zameraných na zníženie ekologickej stopy EÚ, a čiastočne inými iniciatívami, ktoré tvoria súčasť hlavnej iniciatívy s názvom „Európa efektívne využívajúca zdroje“.

4. TÝKA SA TO KAŽDÉHO Z NÁS

4.1. PARTNERSTVÁ NA OCHRANU BIODIVERZITY

Splnenie celosvetových cieľov a cieľov EÚ v oblasti biodiverzity stanovených na rok 2020 si vyžaduje, aby sa v plnej miere angažovalo široké spektrum zainteresovaných strán, a aby tieto strany v plnej miere prijali svoje záväzky. Na tento účel sa rozšíri a podporí niekoľko kľúčových partnerstiev, aby sa tak podporila táto stratégia.

- Komisia zriadila **platformu EÚ pre podnikanie a biodiverzitu**, ktorá v súčasnosti spája podniky zo šiestich rôznych sektorov (poľnohospodárstvo, ťažobný priemysel, finančníctvo, potravinový priemysel, lesné hospodárstvo a cestový ruch), aby zdieľali svoje skúsenosti a osvedčené postupy. Komisia bude pracovať na ďalšom vývoji tejto platformy a bude podporovať vyššiu mieru spolupráce medzi podnikmi v Európe (vrátane MSP) a prepojenia na vnútroštátne a celosvetové iniciatívy.

²⁴ Smernica 2000/60/ES.

²⁵ Smernica 2008/56/ES.

- Komisia bude naďalej spolupracovať s ostatnými partnermi na zverejňovaní a vykonávaní odporúčaní TEEB na úrovni EÚ a podporovať prácu na stanovení hodnoty biodiverzity a ekosystémových služieb v rozvojných krajinách.
- Komisia bude ďalej podnecovať spoluprácu medzi výskumníkmi a inými zainteresovanými stranami vykonávajúcimi **priestorové plánovanie a riadenie využívania pôdy** pri vykonávaní stratégií v oblasti biodiverzity na všetkých úrovniach a bude zaisťovať súlad s príslušnými odporúčaniami stanovenými v európskej územnej agende.
- Na všetkých úrovniach vykonávania sa bude podnecovať aktívna účasť **občianskej spoločnosti**. Vedecké iniciatívy občanov sú napríklad cenným prostriedkom na získanie vysokokvalitných údajov a zároveň mobilizujú občanov, aby sa podieľali na činnostiach zameraných na zachovanie biodiverzity.
- Komisia a členské štáty budú s **najodľahlejšími regiónmi a zámorskými krajinami a územiaми**, kde žije viac endemických druhov ako na celom európskom kontinente, spolupracovať na propagovaní zachovania biodiverzity a jej udržateľného využívania, a to prostredníctvom iniciatívy BEST (Biodiversity and Ecosystem Services in Territories of European Overseas – Biodiverzita a ekosystémové služby v európskych zámorských územiach).
- EÚ bude takisto podporovať prebiehajúce úsilie zamerané na zlepšenie spolupráce, **synergií** a na stanovenie spoločných priorít v rámci dohovorov týkajúcich sa biodiverzity (DBD, CITES, Dohovor o sťahovavých druhoch, Ramsarský dohovor o mokradiach a Dohovor o svetovom dedičstve). EÚ bude s cieľom dosiahnuť vzájomné prínosy takisto podporovať rozšírenú spoluprácu medzi DBD, Dohovore o zmene klímy a Dohovore o šírení púští.
- EÚ posilní dialóg a spoluprácu v oblasti biodiverzity so svojimi **klúčovými partnermi**, a to najmä kandidátskymi krajinami a potenciálnymi kandidátskymi krajinami, aby tieto krajiny vypracovali politiky, vďaka ktorým by sa splnili ciele v oblasti biodiverzity stanovené na rok 2020, alebo aby náležite prispôsobili svoje už existujúce politiky. EÚ vyzýva kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, aby prispeli k vykonávaniu stratégie a začali prispôbovať svoje politiky tak, aby dosiahli ciele EÚ a celosvetové ciele v oblasti biodiverzity stanovené na rok 2020, resp. aby začali pripravovať príslušné politiky.

Tieto partnerstvá pomáhajú zvyšovať mieru informovanosti o biodiverzite, ktorá zostáva v EÚ naďalej nízka²⁶. Kampaň Komisie z roku 2010 s názvom „Biodiverzita – týka sa to každého z nás“ bude nasledovaná osobitnou kampaňou zameranou na sústavu Natura 2000.

4.2. **MOBILIZOVANIE ZDROJOV NA PODPORU BIODIVERZITY A EKOSYSTÉMOVÝCH SLUŽIEB**

Dosiahnutie cieľov tejto stratégie a zaistenie toho, aby EÚ splnila svoje celosvetové záväzky v oblasti biodiverzity, budú závisieť od dostupnosti a efektívneho využitia finančných zdrojov. Komisia a členské štáty budú v rámci súčasného programového obdobia a bez ohľadu na výsledok rokovaní o ďalšom viacročnom finančnom rámci pracovať na týchto úlohách:

²⁶ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_290_en.pdf.

- *zaistenie lepšieho čerpania a rozdelenia existujúcich finančných prostriedkov vyčlenených na oblasť biodiverzity.* V súčasnom programovom období sa na použitie na činnosti v oblasti životného prostredia a klímy vrátane biodiverzity a ochrany prírody v rámci politiky súdržnosti vyčlenilo 105 mld. EUR²⁷. S cieľom zaistiť optimálne čerpanie dostupných finančných prostriedkov je však potrebné zosúladené úsilie²⁸.

- *racionalizovanie dostupných zdrojov a maximalizovanie spoločných prínosov z rôznych zdrojov financovania* vrátane financovania poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, financovania rybného hospodárstva, regionálnej politiky a boja proti zmene klímy. Investovanie do biodiverzity sa môže naozaj oplatiť viac ako len jedným spôsobom a predstavuje nákladovo efektívnu reakciu na krízu spojenú so zmenou klímy. Začlenenie cieľov biodiverzity by sa malo preskúmať ako súčasť spoločného strategického rámca, ktorý Komisia zvažuje, aby sa tak stanovili priority, pokiaľ ide o financovanie z piatich nástrojov financovania pre politiku rozvoja vidieka, regionálnu politiku, sociálnu politiku a politiku v oblasti rybného hospodárstva.

- *zvýšenie rôznorodosti a objemu jednotlivých zdrojov financovania.* Komisia a členské štáty budú podporovať vývoj a využívanie inovačných mechanizmov financovania vrátane trhovo orientovaných nástrojov. Schémami platieb za ekosystémové služby by sa mali odmeňovať verejné a súkromné tovary založené na poľnohospodárskych, lesných a morských ekosystémoch. Vytvorí sa motivačné faktory, ktorých cieľom bude pritiahnúť investície súkromného sektora do zelenej infraštruktúry a potenciál vyrovnání za biodiverzitu (biodiversity offsets) sa preskúma ako spôsob dosiahnutia prístupu „zachovanie biodiverzity bez strát“ (no net loss approach). Komisia a Európska investičná banka skúmajú rozsah možného využitia inovačných nástrojov financovania na podporu výziev v oblasti biodiverzity (vrátane verejno-súkromných partnerstiev) a možnosť vytvoriť nástroj na financovanie biodiverzity.

Vynikajú najmä dve požiadavky vzťahujúce sa na financovanie. Prvá požiadavka sa týka potreby primeraného financovania na to, aby sa v plnej miere implementovala sústava Natura 2000, pričom financovanie členskými štátmi musí zodpovedať financovaniu zo strany EÚ²⁹ (podľa odhadov vo výške približne 5,8 mld. EUR ročne). Môže si to vyžadovať, aby členské štáty vypracovali viacročný plán pre sústavu Natura 2000 v súlade s rámcami pre prioritné opatrenia vyžadovanými v smernici o biotopoch.

Druhou požiadavkou sa reaguje na záväzok prijatý v rámci 10. KZS DBD, ktorým je podstatne zvýšiť finančné prostriedky na efektívne vykonávanie výsledkov rokovaní z Nagoje, a to zo všetkých zdrojov. V diskusiách o cieľoch financovania v rámci 11. KZS DBD by sa mala uznať potreba zvýšiť financovanie z verejných zdrojov, ale aj potenciál inovačných nástrojov financovania. Finančné toky (vlastné zdroje a inovačné zdroje) potrebné

²⁷ KOM(2011) 17.

²⁸ KOM(2010) 110. Ku koncu septembra 2009 sa na projekty v oblasti biodiverzity čerpalo menej finančných prostriedkov ako na projekty iných výdavkových kategórií. V danom období sa na projekty v dvoch kategóriách, ktoré sú priamo spojené s biodiverzitou („podpora biodiverzity a prírody“ a „podpora prírodných aktív“) čerpalo 18,1 %, resp. 22 % dostupných prostriedkov, zatiaľ čo priemer v rámci všetkých projektov financovaných z politiky súdržnosti predstavoval 27,1 %. Členské štáty majú do konca júna 2011 predložiť aktualizované číselné údaje, takže konsolidované údaje by mali byť k dispozícii v lete.

²⁹ V súlade s článkom 8 smernice o biotopoch.

na splnenie identifikovaných potrieb by sa mali stanoviť vo vnútroštátnych stratégiách pre biodiverzitu a príslušných akčných plánoch.

Tieto záväzky by sa mohli splniť priamo prostredníctvom vyhradeného dodatočného financovania biodiverzity a nepriamo zaistením synergií s inými príslušnými zdrojmi financovania, ako napr. financovania v oblasti klímy (napr. príjmy zo systému obchodovania s emisiami, REDD+), a ostatnými inovačnými zdrojmi financovania, ako napr. finančnými prostriedkami získanými na základe Protokolu z Nagoje o ABS. Pre biodiverzitu bude prospešná aj reforma škodlivých subvencií v súlade so stratégiou stanovenou na rok 2020 a celosvetovým cieľom DBD.

4.3. *SPOLOČNÁ VYKONÁVACIA STRATÉGIA EÚ*

Spoločné ciele EÚ a DBD sa musia plniť prostredníctvom kombinácie opatrení na regionálnej úrovni, vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ. Sledovanie pokroku pri plnení cieľov vrátane cieľov plnených prostredníctvom politických opatrení presahujúcich rámec tejto stratégie a zaistenie súladu medzi opatreniami EÚ a opatreniami členských štátov si bude preto vyžadovať úzku koordináciu. Komisia bude na tento účel pri vypracovaní spoločného vykonávacieho rámca spolupracovať s členskými štátmi, pričom do tejto spolupráce budú zahrnuté aj iné kľúčové zainteresované strany, sektory a inštitúcie. Rámec bude vychádzať z osvedčených postupov a stanoví sa v ňom úlohy a zodpovednosti, ktoré každý subjekt preberie s cieľom zaistiť jeho úspešné vykonávanie.

Komisia bude podporovať a dopĺňať úsilie členských štátov a to tak, že bude dbať na dodržiavanie environmentálnych právnych predpisov, vyplňať politické medzery navrhovaním nových iniciatív, poskytovať usmernenia, poskytovať finančné prostriedky a podporovať výskum a výmenu osvedčených postupov.

5. *ĎALŠÍ POSTUP*

Touto stratégiou sa poskytuje rámec na činnosť, ktorá má EÚ umožniť, aby dosiahla svoj cieľ v oblasti biodiverzity stanovený na rok 2020, a ktorým sa EÚ ma nasmerovať na správnu cestu smerom k dosiahnutiu svojej vízie na rok 2050. Začiatkom roka 2014 sa vykoná priebežné hodnotenie tejto stratégie, aby sa jeho výsledky mohli zohľadniť pri príprave 5. národnej správy EÚ, ktorá sa vyžaduje v rámci DBD. Ciele a opatrenia sa opätovne zvažia, keď budú k dispozícii nové informácie a keď sa dosiahne pokrok pri plnení cieľov stanovených v stratégii.

Keďže mnohé opatrenia, ktoré sa dnes prijímajú na ochranu biodiverzity a posilnenie našich prírodných aktív si budú vyžadovať dlhý čas na to, aby priniesli skutočné zlepšenie, splnenie hlavného cieľa, ktorý si EÚ stanovila na rok 2020, si vyžaduje, aby sa táto stratégia začala vykonávať už teraz.

Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby potvrdili ciele a opatrenia uvedené v prílohe.

PRÍLOHA

CIEĽ 1: VYKONÁVAŤ SMERNICU O VTÁKOCH A SMERNICU O BIOTOPOCH V PLNOM ROZSAHU

Zastaviť zhoršovanie stavu všetkých druhov a biotopov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ o prírode, a dosiahnuť výrazné a merateľné zlepšenie ich stavu do roku 2020, aby v porovnaní so súčasnými posúdeniami: (i) o 100 % viac posúdení biotopov a o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o biotopoch vykazovalo zlepšený stav ochrany; a (ii) o 50% viac posúdení druhov v rámci smernice o vtákoch vykazovalo zabezpečené zlepšenie stavu alebo zlepšený stav.

Opatrenie 1: Zavrieť zriaďovanie sústavy Natura 2000 a zaistiť jej dobré spravovanie

- 1a) Členské štáty a Komisia zaistia, aby sa fáza zriaďovania sústavy Natura 2000 vrátane morského prostredia viac-menej zavrieť do roku 2012.
- 1b) Členské štáty a Komisia budú ďalej začleňovať ochranu druhov a biotopov a požiadavky na ich spravovanie do kľúčových politík v oblasti využívania krajiny a vodstva, a to tak v rámci území sústavy Natura 2000, ako aj za ich hranicami.
- 1c) Členské štáty zaistia, aby sa vzhľadom na všetky lokality sústavy Natura 2000 vypracovali plány spravovania alebo rovnocenné nástroje stanovujúce opatrenia na ochranu a obnovu a aby sa včas vykonali.
- 1d) Komisia spolu s členskými štátmi zriadi do roku 2012 postup zameraný na podporu zdieľania skúseností, osvedčených postupov a cezhraničnej spolupráce v oblasti spravovania sústavy Natura 2000, a to na základe biogeografického rámca stanoveného v smernici o biotopoch.

Opatrenie 2: Zaistiť náležité financovanie lokalít sústavy Natura 2000

- 2) Komisia a členské štáty poskytnú v rámci nasledujúceho viacročného finančného rámca sústave Natura 2000 potrebné prostriedky a vytvoria potrebné motivačné faktory, a to okrem iného prostredníctvom nástrojov financovania EÚ. Komisia prijme v roku 2011 stanovisko k spôsobu financovania sústavy Natura 2000 z nasledujúceho viacročného finančného rámca.

Opatrenie 3: Zvýšiť informovanosť a angažovanosť zainteresovaných strán a zlepšiť presadzovanie opatrení

- 3a) Komisia spolu s členskými štátmi do roku 2013 vypracuje a začne veľkú komunikačnú kampaň o sústave Natura 2000.
- 3b) Komisia a členské štáty zlepšia spoluprácu s kľúčovými sektormi a budú naďalej pripravovať usmerňujúce dokumenty, ktorých cieľom je, aby tieto sektory lepšie pochopili požiadavky právnych predpisov EÚ v oblasti prírody a ich hodnotu pri podporovaní hospodárskeho rozvoja.
- 3c) Komisia a členské štáty zjednodušia presadzovanie smerníc v oblasti prírody tým, že sudcom a prokurátorom poskytnú osobitné programy školení o sústave Natura 2000 a tým, že zlepšia kapacity na podporu súladu s týmito smernicami.

Opatrenie 4: Zlepšiť a zracionalizovať monitorovanie a vykazovanie

- 4a) Komisia spolu s členskými štátmi vypracuje do roku 2012 nový systém EÚ pre vykazovanie v oblasti vtáctva, ďalej rozvinie systém vykazovania podľa článku 17

smernice o biotopoch a zlepši tok, dostupnosť a relevantnosť údajov o sústave Natura 2000.

- 4b) Komisia s cieľom zlepšiť dostupnosť a využitie údajov do roku 2012 vytvorí vyhradený nástroj IKT, ktorý bude súčasťou Európskeho informačného systému pre biodiverzitu.

CIEĽ 2: ZACHOVAŤ A POSILNIŤ EKOSYSTÉMY A ICH SLUŽBY

Do roku 2020 sa zaistí zachovanie a posilnenie ekosystémov a ich služieb, a to prostredníctvom zriadenia zelenej infraštruktúry, a obnoví sa najmenej 15 % zdegradovaných ekosystémov.

Opatrenie 5: Zlepšiť vedomosti o ekosystémoch a nimi poskytovaných službách v EÚ

- 5) Členské štáty za pomoci Komisie do roku 2014 zmapujú a posúdia stav ekosystémov a ich služieb na svojom území, posúdia hospodársku hodnotu takýchto služieb a podporia začlenenie týchto hodnôt do účtovných systémov a systémov vykazovania na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni do roku 2020.

Opatrenie 6: Stanoviť priority v oblasti obnovy a podpory využívania zelenej infraštruktúry

- 6a) Členské štáty za pomoci Komisie do roku 2014 vypracujú strategický rámec pre stanovenie priorít v oblasti obnovy ekosystémov, a to na regionálnej úrovni, vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ.
- 6b) Komisia vypracuje do roku 2012 stratégiu pre zelenú infraštruktúru zameranú na podporu nasadenia zelenej infraštruktúry v mestských a vidieckych oblastiach EÚ vrátane prostredníctvom vytvorenia motivačných faktorov na podnietenie počiatkových investícií do projektov zelenej infraštruktúry a do zachovania ekosystémových služieb, napr. prostredníctvom lepšie cielených tokov financovania z prostriedkov EÚ a verejno-súkromných partnerstiev.

Opatrenie 7: Zaisťiť, aby nedošlo k čistej strate biodiverzity a ekosystémových služieb

- 7a) Komisia v spolupráci s členskými štátmi vypracuje do roku 2014 metodiku posudzovania vplyvu projektov, plánov a programov financovaných EÚ na biodiverzitu.
- 7b) Komisia bude ďalej pracovať na tom, aby do roku 2015 navrhla iniciatívu zameranú na zaistenie toho, aby nedošlo k čistým stratám ekosystémov a ich služieb (napr. prostredníctvom schém kompenzácií alebo vyrovnaní).

Cieľ 3: ZVÝŠIŤ PRÍSPEVOK POĽNOHOSPODÁRSTVA A LESNÉHO HOSPODÁRSTVA K UDRŽANIU A POSILNENIU BIODIVERZITY

3A) Poľnohospodárstvo: Do roku 2020 maximalizovať poľnohospodársky využívané plochy (trávnaté plochy, orná pôda a trvalé plodiny), na ktoré sa vzťahujú opatrenia SPP súvisiace s biodiverzitou, aby sa zaistilo zachovanie biodiverzity a dosiahlo merateľné zlepšenie () stavu ochrany druhov a biotopov, ktoré závisia od poľnohospodárstva alebo na ktoré má poľnohospodárstvo vplyv, a merateľné zlepšenie v oblasti poskytovania ekosystémových služieb v porovnaní s referenčným scenárom EÚ (2010), čím by sa prispelo k posilneniu udržateľného obhospodarovania.*

*B) Lesy: Do roku 2020 zaviesť lesohospodárske plány alebo rovnocenné nástroje v súlade s udržateľným obhospodarovaním lesov (Sustainable Forest Management – SFM)³⁰, a to pre všetky lesy nachádzajúce sa vo verejnom vlastníctve a pre podniky lesného hospodárstva presahujúce určitú veľkosť** (ktorú vymedzia členské štáty alebo regióny a ktorú oznámia vo svojich programoch rozvoja vidieka), ktoré dostávajú finančné prostriedky z programu EÚ pre rozvoj vidieka, aby sa dosiahlo merateľné zlepšenie (*) stavu ochrany druhov a biotopov, ktoré závisia od lesného hospodárstva alebo na ktoré má lesné hospodárstvo vplyv, a merateľné zlepšenie v oblasti poskytovania ekosystémových služieb v porovnaní s referenčným scenárom EÚ (2010).*

(*) V prípade oboch cieľov sa zlepšenie bude merať na základe kvantifikovaných cieľov pre zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov s významom pre EÚ (cieľ 1) a cieľov pre obnovu zdegradovaných ekosystémov (cieľ 2).

(**) Členské štáty môžu menším podnikom lesného hospodárstva poskytnúť ďalšie stimuly, aby ich podnietili prijať lesohospodárske plány alebo rovnocenné nástroje, ktoré sú v súlade s SFM.

Opatrenie 8: Posilniť priame platby za environmentálne verejné tovary v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ

- 8a) Komisia navrhne, aby sa priamymi platbami z SPP odmeňovalo poskytovanie environmentálnych verejných služieb nad rámec krízového plnenia (napr. trvalé pasienky, zelený porast, striedanie plodín, ekologické vyňatie pôdy z výroby, Natura 2000).
- 8b) Komisia navrhne zlepšenie a zjednodušenie štandardov krízového plnenia v súlade s dobrými poľnohospodárskymi a environmentálnymi podmienkami a zväži zahrnutie rámcovej smernice o vode do poľa pôsobnosti krízového plnenia, a to hneď ako sa smernica začne vykonávať a ako sa určia prevádzkové povinnosti poľnohospodárov, aby sa tak zlepšil stav vodných ekosystémov vo vidieckych oblastiach.

Opatrenie 9: Lepšie zamerať rozvoj vidieka na zachovanie biodiverzity

- 9a) Komisia a členské štáty začlenia kvantifikované ciele týkajúce sa biodiverzity do stratégií a programov rozvoja vidieka, pričom opatrenia prispôbia regionálnym a miestnym potrebám.
- 9b) Komisia a členské štáty zriadia mechanizmy na uľahčenie spolupráce medzi poľnohospodármi a lesnými hospodármi zamerané na dosiahnutie kontinuity krajinných prvkov a ochranu genetických zdrojov, ako aj iné mechanizmy spolupráce zamerané na ochranu biodiverzity.

Opatrenie 10: Zachovať poľnohospodársku genetickú rôznorodosť v Európe

- 10) Komisia a členské štáty podporia zavádzanie agro-environmentálnych opatrení zameraných na podporu genetickej rôznorodosti v poľnohospodárstve a preskúmajú rozsah, v akom by sa mala vypracovať stratégia na zachovanie genetickej rôznorodosti.

³⁰ V zmysle SEK (2006) 748.

Opatrenie 11: Podnecovať lesných hospodárov, aby chránili a posilňovali lesnú biodiverzitu

- 11a) Členské štáty a Komisia budú podnecovať prijatie lesohospodárskych plánov³¹ okrem iného prostredníctvom využitia opatrení rozvoja vidieka³² a programu LIFE+.
- 11b) Členské štáty a Komisia budú podporovať inovačné mechanizmy (napr. platby za ekosystémové služby) na financovanie udržiavania a obnovy ekosystémových služieb, ktoré poskytujú lesy plniace viacero funkcií.

Opatrenie 12: Integrovat' opatrenia týkajúce sa biodiverzity do lesohospodárskych plánov

- 12) Členské štáty zaistia, aby lesohospodárske plány alebo obdobné nástroje obsahovali čo možno najviac týchto opatrení:
- zachovať optimálnu mieru suchého dreva, pričom sa zohľadnia regionálne odchýlky, ako napr. riziká požiaru alebo možné napadnutia škodcami,
 - ochrana voľnej prírody,
 - opatrenia založené na ekosystémoch zamerané na zvýšenie odolnosti lesov proti požiarom ako súčasť režimov prevencie lesných požiarov v súlade s činnosťami vykonávanými v rámci Európskeho systému informovania o lesných požiaroch (European Forest Fire Information System – EFFIS),
 - špecifické opatrenia vypracované pre lesné lokality sústavy Natura 2000,
 - zaistiť, aby sa zalesňovalo v súlade s celoeurópskymi prevádzkovými usmerneniami pre udržateľné lesné hospodárstvo³³, najmä pokiaľ ide o rôznorodosť druhov a potreby prispôsobenia sa zmene klímy.

CIEĽ 4: ZAJISTIŤ UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE RYBOLOVNÝCH ZDROJOV

Dosiahnuť do roku 2015 maximálny udržateľný výnos. V rámci podporovania dosiahnutia dobrého environmentálneho stavu do roku 2020, ako sa vyžaduje v rámcovej smernici o morskej stratégii, dosiahnuť také rozdelenie populácie podľa veku a veľkosti, ktoré svedčí o jej dobrom stave, a to prostredníctvom riadenia rybného hospodárstva, ktoré nemá výrazný nepriaznivý vplyv na iné populácie, druhy a ekosystémy.

Opatrenie 13: Zlepšiť riadenie lovených populácií

- 13a) Komisia a členské štáty budú udržiavať a obnovovať populácie rýb, aby sa dosiahla taká úroveň, z ktorej vyplynú maximálne udržateľné výnosy vo všetkých oblastiach, v ktorých pôsobia rybolovné flotily EÚ vrátane oblastí riadených regionálnymi organizáciami rybného hospodárstva a vôd tretích krajín, s ktorými EÚ uzatvorila dohody o partnerstve v oblasti rybného hospodárstva.
- 13b) Komisia a členské štáty vypracujú a v rámci SRP budú vykonávať dlhodobé plány riadenia obsahujúce pravidlá kontroly úlovku založené na zásade maximálneho udržateľného výnosu. Tieto plány by sa mali vypracovať tak, aby reagovali na konkrétne časové ciele a mali by sa zakladať na vedeckých stanoviskách a zásadách udržateľnosti.

³¹ V rámci SFM sa vyžaduje rozsiahlejšie využívanie lesohospodárskych plánov alebo rovnocenných nástrojov. V 23 členských štátoch sa na viac ako 60 % zalesnených plôch už takéto plány vzťahujú.

³² Ako sa stanovuje v nariadení Rady 1698 (2005).

³³ <http://www.foresteuropa.org/>.

- 13c) Komisia a členské štáty s cieľom podporiť vykonávanie zásady maximálneho udržateľného výnosu výrazne posilnia svoju činnosť pri zberu údajov. Keď sa tento cieľ dosiahne, Komisia a členské štáty si vyžiadajú vedecké stanovisko s cieľom začleniť do roku 2020 ekologické aspekty do vymedzenia maximálneho udržateľného výnosu.

Opatrenie 14: Odstrániť nepriaznivé vplyvy na populácie rýb, druhy rýb, ich biotopy a ekosystémy

- 14a) EÚ navrhne opatrenia zamerané na postupné odstránenie vyhadzovania úlovkov späť do mora, aby sa zabránilo vedľajším úlovkom nechcených druhov a aby sa zachovali citlivé morské ekosystémy v súlade s právnymi predpismi EÚ a medzinárodnými záväzkami.
- 14b) Komisia a členské štáty budú podporovať vykonávanie rámcovej smernice o morskej stratégii vrátane prostredníctvom poskytnutia finančnej motivácie v rámci budúcich finančných nástrojov pre rybné hospodárstvo a v rámci morskej politiky zameranej na morské chránené územia (vrátane území sústavy Natura 2000 a území zriadených medzinárodnými alebo regionálnymi dohodami). Mohlo by to zahŕňať obnovenie morských ekosystémov, prispôbenie rybolovných činností a podporovanie angažovanosti daného sektora v alternatívnych činnostiach, ako napr. ekoturizme, monitorovaní a riadení morskej biodiverzity a boji proti morskému odpadu.

CIEĽ 5: BOJOVAŤ PROTI INVÁZÍVNYM CUDZÍM DRUHOV

Do roku 2020 sa identifikujú invazívne cudzie druhy (ďalej len „ICD“) a trasy, po ktorých sa dostávajú do EÚ, a stanovia sa priority. Prioritné druhy sú predmetom kontroly alebo eradikácie a trasy, po ktorých sa dostávajú do EÚ, sa spravujú tak, aby sa zabránilo preniknutiu a udomácneniu nových ICD.

Opatrenie 15: Posilniť programy EÚ na ochranu zdravia rastlín a zvierat

- 15) Komisia do roku 2012 začlení ďalšie aspekty problematiky biodiverzity do programov na ochranu zdravia rastlín a zvierat.

Opatrenie 16: Zriadiť nástroj vyhradený pre invazívne cudzie druhy

- 16) Komisia vyplní medzery v politiky, pokiaľ ide o boj proti ICD, a to tak, že do roku 2012 vypracuje vyhradený právny nástroj.

CIEĽ 6: POMÔCŤ ZAMEDZIŤ STRATE BIODIVERZITY V CELOSVETOVOM MERADLE

Do roku 2020 EÚ zvýši svoj príspevok k zamedzeniu strate biodiverzity v celosvetovom meradle.

Opatrenie 17: Obmedziť nepriame hybné činitele spôsobujúce stratu biodiverzity

- 17a) EÚ prijme v rámci hlavnej iniciatívy EÚ v oblasti efektívneho využívania zdrojov opatrenia (medzi ktoré môžu patriť opatrenia na strane dopytu a/alebo ponuky) zamerané na zníženie vplyvov vzorcov spotreby v EÚ na biodiverzitu, najmä pokiaľ ide o zdroje, ktoré majú výrazne nepriaznivý vplyv na biodiverzitu.
- 17b) Komisia posilní príspevok obchodnej politiky k zachovaniu biodiverzity a tým, že aspekt biodiverzity bude systematicky zahrňovať do obchodných rokovaní a dialógov s tretími krajinami, ako aj tým, že bude identifikovať a prostredníctvom ex

ante posúdení vplyvu obchodných dohôd na udržateľný rozvoj a ex post hodnotení posudzovať možné vplyvy liberalizácie obchodu a investícií na biodiverzitu, bude reagovať na možné nepriaznivé vplyvy. Okrem toho sa do všetkých nových obchodných dohôd bude snažiť zahrnúť kapitolu o udržateľnom rozvoji, ktorá by obsahovala podstatné environmentálne ustanovenia, ktoré majú význam v kontexte obchodu vrátane ustanovení o cieľoch týkajúcich sa biodiverzity.

- 17c) Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi a s kľúčovými zainteresovanými stranami na poskytnutí správnych trhových signálov v prospech zachovania biodiverzity vrátane činností na reforme, postupnom ukončení a zrušení škodlivých stimulov, tak na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov, a na vytvorení priaznivej motivácie pre zachovanie biodiverzity a jej udržateľné využívanie.

Opatrenie 18: Mobilizovať dodatočné zdroje v prospech zachovania biodiverzity v celosvetovom meradle

- 18a) Komisia a členské štáty svojim spravodlivým dielom prispievajú k medzinárodnému úsiliu o výrazne zvýšenie zdrojov pre biodiverzitu v celosvetovom meradle, a to v rámci medzinárodného procesu zameraného na odhadnutie finančných potrieb v oblasti biodiverzity a na prijatie cieľov v oblasti mobilizácie zdrojov v prospech biodiverzity v rámci 11. KZS DBD v roku 2012³⁴.
- 18b) Komisia zlepší účinnosť financovania celosvetovej biodiverzity zo zdrojov EÚ v celosvetovom meradle okrem iného tým, že bude podporovať posúdenie prírodného kapitálu v prijímajúcich krajinách a že bude podporovať vypracovanie a/alebo aktualizáciu vnútroštátnych stratégií a akčných plánov v oblasti biodiverzity, a tým, že bude zlepšovať koordináciu v rámci EÚ a koordináciu s kľúčovými donormi z iných krajín ako krajín EÚ pri vykonávaní pomoci/projektov v oblasti biodiverzity.

Opatrenie 19: Spolupráca EÚ v oblasti rozvoja, ktorá nepoškodzuje biodiverzitu

- 19) Komisia bude naďalej systematicky skúmať svoje opatrenia spolupráce v oblasti rozvoja, aby minimalizovala akýkoľvek nepriaznivý vplyv na biodiverzitu a v prípade opatrení, pri ktorých existuje pravdepodobnosť, že budú mať značný vplyv na biodiverzitu, vykoná strategické environmentálne hodnotenia a/alebo posúdenia vplyvov na životné prostredie.

Opatrenie 20: Regulovať prístup ku genetickým zdrojom a spravodlivo a vyrovnanne zdieľať výhody vyplývajúce z ich využitia

- 20) Komisia navrhne právny predpis, ktorým by sa v Európskej únii vykonával Protokol z Nagoje o prístupe ku genetickým zdrojom a spravodlivom a vyrovnanom zdieľaní výhod vyplývajúcich z ich využitia, aby EÚ mohla protokol rafinovať čo možno najskôr, avšak najneskôr do roku 2015, ako sa vyžaduje v celosvetovom ciele.

³⁴ Ako sa stanovuje v rozhodnutí 10. KZS X/3.